

НАВЧАННЯ МОНОЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННЮ ПІД ЧАС РОБОТИ З УСНОЮ ТЕМОЮ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У НЕМОВНИХ ВНЗ

Голубнича Л.О. (Харків)

Пошук методичних прийомів навчання монологічному мовленню упродовж тривалого часу залишається в центрі уваги методистів і педагогів-практиків, адже монологічне висловлювання є одним із видів спілкування, а відтак, є метою навчання іноземних мов. Оскільки існує багато незрозумілих і суперечливих питань щодо розв'язання основних проблем, пов'язаних із навчанням монологічному мовленню під час роботи з усною темою, виникає необхідність їх подальшого вивчення.

Однією з основних характеристик монологічного мовлення, пов'язаного з усною навчальною темою, є порівняно невелика ступінь проблемності його змісту, адже під час монологічного висловлювання на розмовну тему студентам немовних ВНЗ, як правило, не потрібно згадувати незнайому чи малознайому інформацію, що може ускладнювати формування

сміслового наповнення мовлення. Відтак, розумова діяльність студентів спрямована саме на формування іншомовного висловлювання, а не на глибокі розумові пошуки.

Основною композиційною формою монологічного мовлення на усну навчальну тему є опис, що можна вважати найбільш доступною формою усного висловлювання.

Відомо, що важливою основою такого різновиду монологічного мовлення є наявність печатного тексту-теми, який має виконувати функцію навчального зразку. Роль тексту, що читають або прослуховують студенти при навчанні монологічному висловлюванню є дуже значною, тому що мовлення студентів на початку роботи з усною темою фактично являє собою його трансформації різного роду. Але необхідно прагнути до того, щоб на завершальному етапі вивчення усної розмовної теми звільнитися від тяжіння до печатної основи. Викладач має підвести студентів до самостійного породження монологічного висловлювання, ґрунтованого на власних думках щодо розмовної теми, яка зазвичай пов'язана із майбутньою професією студентів. Однак нерідко трапляється, що печатний текст залишається головним фактором у процесі народження монологічного мовлення. Студенти відтворюють готові думки, фрази та навіть окремі досить великі фрагменти тексту, спираючись на пам'ять, а не на вміння будувати висловлювання. Очевидно, що такий підхід до формування усного мовлення є хибним.

Вважається, що, при раціональному використуванні тексту можливо досягти достатньо вільного монологічного мовлення, яке стріється незалежно від тексту-теми, котра вивчається [1, с. 17]. Відтак, не слід допускати, щоб у свідомості студентів під час формування усного висловлювання на певну тему превалював вивчений текст-тема. Одним із розповсюджених методів навчання монологічного мовлення методисти вважають використання зразків висловлювання. Спочатку студенти знайомляться зі зразком, потім формулюють власну думку, спираючись на

зразок, а на останньому етапі повністю відходять від зразка та самостійно формують монологічні висловлювання.

Для того, щоб навчити студентів будувати власне мовлення по аналогії з мовним матеріалом, наданим у тексті-темі та використовувати інформацію, що міститься у навчальному тексті, іноді варто застосовувати «умовно невідповідне висловлювання», тобто таке, котре студенти готують безпосередньо перед висловлюванням і витрачають на підготовку мінімум часу.

Наведені методи навчання монологічному мовленню під час роботи з усною темою не є вичерпними, але можуть стати основою для створення нових ефективних методів роботи щодо зазначеної проблеми.

1. Чуйков Б. Т. Основные функциональные виды устной речи на иностранном языке и некоторые вопросы ее формирования / Б. Т. Чуйков // Иностранные языки в высшей школе. – 1979. – № 14. – С. 16 – 23.

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедри іноземних мов

Матеріали

III Всеукраїнської науково-практичної конференції *„Іноземні мови у вищій освіті: лінгвістичні, психолого-педагогічні та методичні перспективи”*

15 листопада 2016 року

Харків

Організаційний комітет

Голова оргкомітету:

Гетьман А.П. – проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України

Співголови оргкомітету:

Кузнецова О.Ю. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов № 3 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Сімонок В.П. – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов № 1 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Члени оргкомітету:

Голубнича Л.О. – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри іноземних мов № 3 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Нестеренко К.В. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов № 3 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Іноземні мови у вищій освіті: лінгвістичні, психолого-педагогічні та методичні перспективи. Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції / Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого / Харків: НЮУ ім. Ярослава Мудрого, 2016. – 304 с.